

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és esztendőnkön reggel.
Előfizetési ár:
negyedévre 1 ft 25 kr., fél évre 2 ft 50 kr., egész éve 5 ft.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
I. tized 306. sz., Sonnenfeld Sámuel úr házában,
hova a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyílt-téri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít fel.

A magyar nép és a gazdálkodás.

Ezer évet élt hazánk földművelő népe és valahogy csak birt megállni a saját lábán. Jólétben és szükölkedésben, számtalan viszontagságokon keresztül folytatta gazdálkodását, őseitől öröklött mód szerint, keveset törődve a gazdálkodás elméletével. Sőt, valljuk be őszintén, a jó emberek inkább még előítéllettel viselkedtek minden újítást ellen, mindazzal szemben, a mi ellenkezett megszokott hagyományokkal. Megéltünk mi anélkül a mai napig, meg fogunk mi anélkül élni azontúl is.

Pedig ez nagy tévedés. Igaz, hogy megélt eddig a mi földművelő népünk, ezer éven keresztül. Sőt nagy része néhány századdal tovább is, amennyiben még a magyarok bejövetele előtt is itt tanyáztak ezen a földön. Megélték valahogyan türhető viszonyok közt, bár nincs bizonyítva, hogy nem élhettek volna talán jobb időben, a vagyonosság, az általános jólét magasabb fokán. Hogy valamivel több szalonnát rakhattak volna kenyérükre, hogy az a bizonyos csirke, mit IV. Henrik király minden parasztnak ohajtott vasárnapra, gyakrabban került volna a bográcsba.

De ma a viszonyok alaposan megváltoztak. Hazánk földje, az a kővér

zsírsópp, mely a monda szerint a mennyországból pottyant ide: hazánk földje nem lett termékenyebb; de legfeljebb szállt a búza ára. A világforgalom megváltozásával, nöttevel, többé nem a mi gabonánk az, mely döntő szerepet játszik nyugoti szomszédaink piacán. Azok az idők, mikor a német sógor boldognak érezte magát, ha megvehette a magyar lisztet: fájdalom, megszűntek. Óriási vámoikkal sújtják mindenütt termékeinket és gyakran legyőz az ádáz verseny, melyet ki kell állnunk, a hatalmasan fejlődő Oroszország, a szűz Amerika és Ausztrália őstermelésével.

A földművelő, míg szorgalmának kevesebb hasznát látja: igényei épen ellenkezőleg nagyobbak lettek. Nem élt többé oly puritán egyszerűségben, mint hajdan; ő is ki akarja venni szerény részét az általános fényűzésben. S bár kivethető minél nagyobb mértékben, daróc helyett selyemben járhatna, és kenyér helyett lágy kalácsot ehetne! De hogy a megélhetés nehéz problémáját sikeresen megoldhassa, fokozottabb igényeit kielégíthesse: gazdálkodását egészségesebb, a kor vívmányainak megfelelőbb a lapokra kell fektetnie. A termő rög művelésére ma nem elegendő többé két keze munkája; fárasztania kell az

elméjét is, hogy az általános versenyben megállja helyét. Nem mindig csak a szokott utakon haladnia, hanem újabb és újabb ösvényeket kell felkutatnia, melyek az elszegényedést sivatagjának elkerülésével a jólét birodalmába vezetnek.

Magyarország az újabb időkig földművelő ország volt, melynek ipara úgyszólván alig létezett. Meg kell teremteni; s valljuk meg, hogy ez eléggé sikerült. És pedig nagyrészt sikerült az állam által szervezett iparszakoktatásnak jelességéről az ezredéves kiállításunkat látogató külföldiek csak a bámulat hangján tudnak szólani. Különösen a németek, kiknek ipara a művelődésnek oly magas fokán áll, irigységgel konstatálják, hogy ipari szakoktatásunk az övéket túlhaladja, sőt úgyszólván ideális.

A földnek művelése azonban nálunk az úgynevezett par excellence földművelő országban, még sok kívánni valót hágy fenn. Nem mintha Magyarhonban nem találatnának szintén mintagazdaságok, melyek a szakférfiak őszi bámulatát kihívják. Ő igen, a nagy uradalmak az ezredéves kiállításban hivalkodnak: milyen kitünően értik intéző tisztjeik az intenzív gazdálkodást. Főhercegek és előkelő

TÁRCA.

A vig Múza új hajléka.

— A budapesti Vigszínházról. —

Mióta a görög istenségek nem járnak többé a földön s a kilenc Múza kiköltözött az Olympuson birt szellős lakából s visszarojont a hatalmas Jupiterrel együtt az égbe, azóta itt lenn lényegesen megváltoztak a lakóviszonyok. Mesés Olympus te, a te berkeid és ligeteid nem voltak parcellákra osztva és helyrajzi meg betéti számokkal, tulajdoni és teherlapokkal ellátott telekkönyvbe lajstromozva! Isteneid szabadjára csatagoltak a vén Homérosz által megénekelte pindarosi berkekben s ha bájos nimfáid a tilosba tévedtek olykor-olykor, nem alkalmaztak rájuk semmiféle mezőrendőri törvényt. Először azért, mert akkor mezőrendőri törvény nem is volt még, másodsor pedig ha lett volna is, a bájos nimfák tilosba tévedése — más paragrafus alá tartozott.

De ne bolygassuk a mythologia klaszszikus pikantériáját!

A nagy Jupiter nem kalandozik többé a földön s mióta Pánisten meghalt, azóta a Múzsák se találnak többé ingyen-szállást itt lenn, legfeljebb csak a fűzpoéták versibein.

Valójában úgy áll a dolog, hogy ma már a Múzsák is csak telekkönyvezett telken találnak maguknak hajlékot s minthogy Kalliópétól kezdve Terpszihoréig mind a kilenc nagyon kényes természetű hölgyecske, nincs

költségesebb valami, mint egy-egy új hajlékot teremteni a számukra.

Nem érik be egy illatos kis boudoirral, — palota kell nekik, a mely százszekrebe kerül!

Ebből az előjáró beszédből tán megsejti a nyájas tárca-olvasó, hogy a modern színházakról akarok beszélni. Sakspeare Drury-laine színháza, melyben a közönség a földön ülve élvezte a nagy britt költő verseit, s a melyben rohadt almákkal dobálták meg Juliát, ha nem jól »domborított« a modern színházlátogató ember előtt, úgy tünik fel, mint valami képtelen mese. Manapság a legklasszikusabb sakspeare-i versek dallamos voltát, Jbsen pessimizmusát és Offenbach operettenjét, Sardou leleményét és Bisson csin-talanságait csak úgy találjuk élvezhetőnek, ha aranyos karikatéd támogatják páholyunk oszlopait s ha kényelmes szőnyegünk puha bársonnyal van kibélelve!

A modern építés talán sehol sem meríti ki úgy raffinériját és fényűzését, mint a színházakban. Manapság már nemcsak a darabot kritizáljuk meg, a melyet nézünk, hanem magát a színházat is, a melyben nézünk, s a színházba járás élvezetéhez szinte hozzá tartozik, hogy a szinpadai Múzsának olyan hajlékban adózhassunk tapsainkkal, a mely »a kor színvonalan áll.«

A modern színházlátogatónak époly gyönyörűsége telik a szép színházban, mint egy jó szindarabban s szinte megkívánjuk, hogy a színházban mindezzel a kényelemmel és pompával lássuk körülvéve magunkat,

mely jól kiművelt ízlésünk minden rafinement-jének megfelel.

S mikor az ifjú magyar főváros mesés fejlődéséről beszélünk, bizonyos büszkeséggel mutatunk színházainkra is, a melyek úgy a kényelem, mint a fényűzés szempontjából is túlszárnyalnak sok európai nagyváros színházain. Csak a bécsi A n d e r W i e n és C a r l T h e a t e r kényelmetlen, szűk üléseire és megkopott nézőterekre kell gondolnunk, hogy igazi büszkeséggel töltsenek el bennünket a mi színházaink.

S nem hiába aposztrofáltam előjárójárájában a Múzsák helikonbeli ingyen szállását, mert a mint már megjegyeztem, a legköltségesebb passiók közé tartozik manapság a Múzsáknak hajlékot építeni.

A nemrégiben lezajlott nemzetközi hirlapíró kongresszus tartama alatt egy pár külföldi hirlapíró-kollégával végigjártam a budapesti színházakat s a nagy nemzeteknek hozzánk került tollforgatóit, alig bírtak kifogyani a bámulatból.

Mikor ezekkel az urakkal beléptem az ujjonnan épült V i g s z í n h á z nézőterére, egyikőjük (egy angol világlapnak a színházi kritikusa) így szólt:

— Ez egyike a világ legszebb színházainak!

S önkénytelenül hozzátette:
— Meghajlok a magyar kultúra előtt!
— Az angol kolléga, a ki melleleg megjegyezve nagyon jó humorú ember volt, aztán egy kis értekezést rögtönzött arról a témáról, hogy a modern kultúra fokmérője

urak saját pavillonjaikban vagy a mezőgazdasági csarnokban, az erdészeti, a halászati pavillonokban, nem egy vívmányt mutatnak be, nem egy jó példát szolgáltatnak, mely széles körökben utánzást érdemelne.

De a kisebb gazda még mindig messze mögötte áll az osztrák, a német, a francia parasztnak, aki sokkalta kisebb területen, haládatlanabb talajon jóval nagyobb eredményeket tud elérni, mint a mi földművelő népünk. Eléri pedig azért, mert gazdálkodásában nemcsak a hagyományos praxisra van utalva, de birtokában van a helyes elméletnek is, mely őt a rendelkezésre álló jövedelemforrások célszerűbb kiaknázására képesíti. Levetkezte előtétleiteit és számolni tud a kor viszonyaival.

A mit az állam az ipar érdekében tett, nem szabad elmulasztani a földművelők javára sem. Hisz ők képezik eddig a lakosság zömét; hanem az állam életfentartó erejét is.

Emelni kell tehát minden áldozattal népünk gazdasági nevelését, különösen a gazdasági szakoktatás útján. És pedig nemcsak az iskolában az ifjaknál, hanem a felnőtteknél is, tanfolyamok és előadások rendezésével. A szegény földművelőnek manapság kemény harcot kell vívnia a modern gazdasági élet kalózaival; ha már nincsen mód ezeknek a szabadság veszélyeztetése nélkül való kiirtására, lássuk el a gazdembert minden anyagi és szellemi fegyverrel, hogy e harcban az ő részén maradjon a győzelem. A ki nemzetünk művelődését és nagyságát szívén hordja: a kormány, a társadalom, mindenki járuljon tehát saját erejével népünk gazdasági nevelésének emeléséhez. Nem mondjuk, hogy ez irányban még nem történt volna semmi. De a mi eddig történt: a cél elérésére nem elegendő. Sem az állam, sem a társadalom nem fogták fel ez irányban köte-

lességüket avval az áldozatkészséggel, melyet a pusztuló gazdasági helyzetének komolysága érdemel. Igaz, hogy az állam ereje sokfelől van igénybe véve. De mindamellett megfontolandó, hogy a tőke, melyet népünk gazdasági nevelésének emelésére fordít, produktíve befektetés, mely a gazdaközönség vagyonosodása által elérhető nagyobb forgalom és nagyobb adóképeség által kamatostól visszatérülne. A társadalom pedig egyesületek alapisásával, iskolák támogatásával, a felnőttek oktatásával szintén sokat tehetne az állam feladatának könnyítésére. S bizony elhihetjük, hogy a gazdasági egyletek működése áldásosabban mutatkoznék, mint a pártkörökben elszavalt kortesbeszédék. Mert utóvégre népünknek nem hangzatos politikai frázisokra, hanem kenyérre van szüksége.

A vármegye vasútja. Annak nevezhetjük méltán a szentes-vásárhelyi vasutat nem csupán azért, mert hogy vármegyénk intéző férjai megfeszített, mondhatni erénytelen buzgalmán és Zsilinszky Mihály államtitkár, megyénk volt főispánja akadályok nem ismerő szilárd akaraterejének köszönheti a létrejöttét, de azért is, mert hogy anyagi tekintetben is vármegyénknek van, a tőkebefektetés hányadát véve, legtöbb része e vasútvonalban.

És a tőkebefektetés, mit a vármegye e vasútépítésnél a közüti alap terhére eszközölt, igen egészséges üzleti fogásnak is mutatkozik immár jövedelmezőség szempontjából, mert ha nézzük a vasútvonal előttünk fekvő múlt évi üzleti eredménye kimutatását: úgy látjuk, hogy az üzleti haszon örvédenesen emelkedőben van s már a múlt évben 3 és fél százalékot juttatott a vasúti érdekeltég tagjainak.

A fokozatos üzleti fejlődés és haszonemelés a szentes-vásárhelyi vasútvonalon nem is éppen megvetendő, mert míg 1894-ben a nyers bevétel még 55,638 frt 38 kr volt,

addig ez az 1895-ik évben már 59,635 frt 78 kr-ra emelkedett, a többlet tehát egy év alatt 3998 frt 40 kr, százalékban kifejezve pedig viszonylag 7 százalék volt. Levonva a nyers bevételéből az államvasútk részéről visszatartott kezelési és fentartási költséget, az érdekeltégeknek 1895-ben 25270 frt tiszta üzleti haszon jutott szemben az 1894. évi 23558 frt tiszta haszonrészesedéssel, vagyis 1712 frttal több, mint az előző évben.

Hogy pedig ez az örvédenes növekedés a vasútforgalmában és így az üzleti haszonrészesedés emelkedésében is nem csupán időleges jelentőségű, hanem egészen természetes és még mindég fokozódó: ezt bizonyítja a f. év első negyedének szintén előttünk fekvő üzleti eredménye, mely az érdekeltégeknek haszonrészesedés címen 6435 frt 33 krt juttat és amelynek az érdekeltég tagjai közt miként leendő felosztására nézve a l e b e r t é n y i Antal vármegyei főszámvéve csak a napokban tett kimerítő előterjesztést az alispánhoz.

Ezen előterjesztésből, az üzlet fokozódó haszonrészesedésének kitüntetésén kívül nem kevésbé érdekesek a forgalmi adatok is, kiált ha egybevetjük azokat a szentesi vasút forgalmi adataival.

Nevezetesen azt bizonyítják ez adatok és azok összehasonlítása, hogy a szentes-vásárhelyi vasúton utazott 1895-ben: I. oszt. útas 1591, II. oszt. 26014, III. oszt. 121596, katonajegyű pedig 2171. Továbbított 64 podgyász, 221 gyorsárú, 8095 teherárú és 529 önkezelési tonnasúlyú szállitmány. egy tonna 10 métermázsának felelven meg.

Ellenben a szentes—szent-mártoni vasúton utazott: I. oszt. útas 907, II. oszt. útas 23817, III. oszt. 85507 és katonajegyű 680; továbbított pedig podgyász 57, gyorsárú 1819, teherárú 16114 s önkezelési árú 367 tonna súlyú szállitmány.

Ezen összehasonlító adatok tanúsága szerint a szentes-vásárhelyi vasútvonalon tetemesen nagyobb, mint a szentes—szent-mártonin, ellenben az árú szállitmány meg sokkal nagyobb az utóbbin, bár e részben már korántsem áll fent az a szembeszökő

nam többé a szappanfogyasztás, hanem a színház s ezzel az apercu-vel fejtebe be értekezését:

— Egy nemzet tíz milliárd kiló illatos szappant fogyaszthat el, de kultúrájának a fokát abból fogom megítélni, hogy milyenek a színházai. A V i g s z i n h á z a magyar nemzetet a legelső rangú kultúrnepek közé emeli!

S a v i g Művésznök legújabb Lipót-körúti hajléka teljes-tökéletesen megérdemli azt a bókot. Csak egy pillantást kell vetni ebbe a színházba, hogy az ember meggyőződjék a felől, hogy a modern színházépítés technika a legnagyobb tökéletességre emelkedett ennek a Műsahajléknak a felépítésénél. A kétezharomszáz négyszögletes területen álló épület külsejéről nem is gyantáná az ember, hogy a nézőtér milyen impozáns nagysága, színpada és összes helyiségei milyen tágasak. A V i g s z i n h á z színpada a legnagyobb a budapesti színházaké közt s nézőtère csak valamivel áll az Operáé mögött. A tulajdonképeni színpad 24 méter, mélysége 12 és fél méter, a proscenium közel tizennygy méter széles és 8 m. magas.

Gondoskodtak hátsó színpadról is, mely 13.5 méter széles és hét méter mély. A föld szinten vannak szertarak, bútorraktarak, szólista szobák és öltözők is, továbbá kapus-páholy és gépműhely. Az elliptikus előcsarnokból alkalmas módon szolgál több szimmetrikusan alkalmazott nyílás a két-két karzat és páholylépcsőhöz.

A m e z z a n i n magában foglalja az udvar páholyát, a melyhez külön lépcső vezet, van itt ezenfelül 19 kisebb-nagyobb páholy és néhány női öltöző.

A z e l s ő e m e l e t e n a vesztibül fölötti ruháztér gyanánt szolgál; a teret itt is folyosó veszi körül. Van itt 217 erkélyszék, 20 páholy, igazgató, titkár, főpénztáros, dramaturg, rendező és könyvelő-helyiségek, próbatérem, olvasószoza és könyvtár.

A m á s o d i k e m e l e t e n 4 páholy, 399 ülő és 420 állóhely, fegyvertár, szabásati műterem, elnöki és titkári szobalalt elhelyezést. Az itt levő szertár egymagában negyven méter hosszú. A vesztibül fölötti elliptikus teret büfé cöljaira használják föl. A nézőtérrel két oldalt 7—7 nyílás vezet ki az aszfaltozott nyitott terraszokra amelyek tűzvész esetén jó szolgálatokat tehetnek.

A 30 zenszére számított orkeszter sülyesztett helyen van. A nézőtér hátrafelé amfiteátrálisan emelkedik, ugyanígy az összes emeletorok, szintűgy a mennyezetek is; ez újítást optikai és akusztikai szempontok indokolják.

A hátsó színpad mögött dobogó szolgál oly célra, hogy lovak, kocsik a színpadra legyenek szállitathatók.

A z a l a g s o r b a n a központi futó és szellőző berendezés; egy óriási elektromos pulzator óránként 60.000 köbméter friss levegő hajt az

a l a g s o r b a n e l h e l y e z e t t k e v e r ő k a m a r a b a ; innen a nézőtér földszinti padozatának nyílásához és a színház összes helyiségeihez közlekednek csatornák. Az alagsorban vannak továbbá nagy bútorraktárak és szertárak, gépezetek, sülyesztők.

A színház belsejében mindenütt aranyozott stukkómunkával találkozunk; különösen szép a proscenium nyílaskan díszesen tagozott és aranyozott széleskerete. A nézőtér mennyezetét ugyancsak érdekes stukkómű díszíti, amely egybe olvadni látszik (az orpheum nézőtéréhez hasonlóan) a mennyezetfestménnyel, mely utóbbi K r e m e n y i Viktor, Lotz tanár tehetséges tanítványának alkotása, míg a stukkódísz F r i e d l szobrász műve. A mennyezetben G a l l József, J ó k a i Mór és S z i g l i g e t t i E d e öröküvni írónaknak, géniuszok által tartott arcelpei lát-hatók. Az épület külsején vigjáték irdalmunk másik két jelesének, C s i k y Gergely és K i s f a l u d y Károlynak óriási méretű mellszobrait helyezték el a főhomlokzat jobb- és baloldali körmélyedésébe. Az orpheum belsejének pompás színházisa ismétlődni fog a V i g s z i n h á z nézőtérében, melyet ugyancsak fehér falsíkokon diskért aranyozás és a láttérben vörös-atlasz drapéria fog élénkíteni.

A büféket, cukrászda- és egyéb helyiségeket gazdag, bronz-színű selyemdrapériák és igen szép bútorok ékesítik. A X I V. Lajos korabeli bútorzat teljesen elűt a színházi bú-

nagy különböztet a szentes—vásárhelyi vasút hátrányára, mely még 1894-ben is mutatkozott.

Egészen véve, akik ezen szentes—vásárhelyi vasútvonal kiépítése mellett annak idején kitartóan büzgödködtek, minden tekintetben meg lehetnek elégedve az eddigi eredménnyel és bizonytalán elégtétellük is szolgálhat ma ez a szép eredmény azokkal szemben, kik rosszakarattal bosszúindulattal vezetve, minden áron a hazug jelszóval igyekeztek a vasútépítést megakadályozni, hogy ez még a kocsikenőre valót se hozza ki, nehogy nyereséggel járna.

Az országos ipari kongresszus.

Már hetek óta serényen fojnak az ezredéves kiállítás alkalmából szeptember hó 21. 22. és 23. na jain rendezendő gyáripari kongresszus előmunkálatai. Az eddigi értekezletek a kiállítás csoportbontását, alapján több összefüggő csoport, illetve rokoniparág képviselőinek részvételével tartattak. Tekintve azonban az iparoság, de különösen a gyáripar körében jelentkezett és mindegyre fokozódó érdeklődést, a kongresszus vezetőse indítatva érezte magát az egyes szűkebb iparágak képviselőit külön szaktanácsokozásra felhívni, mely alkalommal tag tér nyílik az egyes szakmákat külön-külön érdeklő speciális kérdések alapos megbeszélésére. Lehetőseég mellőzve a gazdaságpolitika nagy alapvető kérdéseit, ezen kongresszus főképen az egyes iparágak szorosabb értelemben vett fejlesztését vagy a fejlődést gátló akadályok elhárítását vette fel programjába. Az ide vonatkozó és határozattá emelendő konkrét javaslatok végrehajtását a kongresszus rendező országos ipari egyesület fogja eszközölni.

Az ipari kongresszus iránt meglévő nagy érdeklődés legjobb fokmérője azon több száz jelentkezés, mely eddig már az ország kiválóbb iparosa részéről beérkezett. Ezen országos értekezlet impozáns keretere enged továbbá ama tény következtetni, hogy három külön tervezett szakkongresszus, egészen ide csatlakozva, ennek keretében óhajja az illető szakma kívánságait érvényesíteni. Javaslataik is szép számmal jöttek, bár azok zöme e hónap folyamán várható. Érdekes adatként emeljük ki, hogy a munkaviszony és általában a munkásügyet érintő szociálpolitikai kérdések számos felszólalás tárgyait képezték,

torok ismert sablonjától. Fodor Mihály utadai, a kik annak idején a népszínház berendezését is készítették, ugyancsak kitétek magukért, amint azt a díszítő és kárpitos munkának immár készen álló részéből meglehet itélni.

A főcsillár a kívülről látható lanterna belsejébe teljesen fölvonható, úgy hogy a másodemeleti nézőközönségnek nincs útjában. E csillaron kívül páholyok mellvédjein és a falakon nagy számmal helyeztek el világító testeket.

A színház biztonsága tekintetében a legmesszebb menő intézkedéseket tettek meg. Az épületben elhelyezett tűzvédeget nagy számmal alkalmazott tűzjelző villamos csöngettyűkkel értesítik a netaláni veszedelméről. A nézőteret a színpadtól szépen megfestett vasfüggöny választja el. A terraszok, a jól szellőzők és nappal is világos körfolyosók hozzájárulnak a színház teljes biztonságához.

Ilyen fényes hajlékot kapott a vig Múza a lipót-körúti, negyedik magyar színház és semmi kétségem benne, hogy Euterpe kisasszony, ha visszaálltanna régi lakását Helikon hegyén, köszönettel visszatámasztaná és azt mondaná:

— Merci, megmaradok a budapesti Vigszínházban!

Márkus József.

a melyok aztán összevéve néhány önálló javaslatban fognak a kongresszus napirendjén szerepelni. Megjegyezzük, hogy az orvoslást igénylő ügyet, a megoldást igénylő kérdést épen nem szükséges a maga teljességében kimeríteni, elég egy rövid levélben, esetleg néhány adat felsorolása kíséretében arra csupán reamutatni. Egyes iparostól alig lehet kívánni, hogy mindennapi elfoglaltsága közepette az általános iparpolitikával rendszerint összefüggésben lévő ügyet minden oldalról megvilágítson, hanem a kongresszust előkészítő bizottság feladata, hogy a beérkező indítványhoz, — a mennyiben az további kidolgozást egyáltalában igényel — szakelőadót jelöljön ki.

A kereskedelemügy m. kir. miniszter a kongresszus tagjai következő kedvezményekben részesíteni:

a) Az összefüggő rendezőbizottságának megkeresése alapján a kongresszus minden egyes tagjának egy öt beléptéjgyből álló fizetést az ezért járó 2 frt 50 kr. helyett 1 forintért bocsájtott rendelkezésére.

b) Intézkedett az iránt, hogy a magyar királyi államvasutak igazgatósága az összefüggő rendező bizottságának megkeresése alapján darabonként 1 krajcárba kerülő igazolványokat bocsásson rendelkezésére, mely igazolványok alapján a kongresszus illetve diszközgyűlés stb. tagja a magyar államvasutak és az ezek kezébe alatt álló vasutak vonalán I-5-od osztályon 2-od osztályú, II-od osztályon 3-ad osztályú, III-ad osztályon pedig 2-od osztályú féljegyvel utazhatik.

Azonkívül a székesfőváros is intézkedéseket tett e kongresszus tagjainak minél olcsóbb elszállásolása végett.

Mindeme támogatások csak fokozhatják az iparoság ügybizalmát, a mennyiben ebből kiderül, hogy a legfőbb tényezők is kiváló sulyt fektetnek a hazai ipar fejlődésére. Miután a kongresszus előkészítő, de különösen a kongresszusi tárgyak sokszorosítása és közbebocsátása némi költséget igényel, a — kongresszusban résztvenni kívánók tagdíjat tartoznak fizetni, mely személyenként 5 forintban állapították meg. Ennek fejében a résztvevők a szükséges jelvényt, nyomtatványokat, valamint a kongresszusról kiadandó művet díjmentesen kapják. A székesfőváros látványosságainak kedvezményes áron leendő megtekintése és egyéb szórakozások ügyében külön rendező-bizottság fog eljárni.

A kongresszuson való részvétel iránti jelentkezések, valamint esetleges indítványok az országos ipari kongresszus előkészítő-bizottsága címére (Budapest, VI., Uj-utca 4. szám, I. em.) intézendők.

UJDONSÁGOK.

Szentes, 1896. augusztus 23.

— **Személyi hir.** Dr. Csató Zsigmond alispán, egy heti szabadsága után, ma este érkezik haza a fővárosból.

— **A régi módon.** Emlékezhetik még rá közönségünk a fővárosi napilapok kolumnánszenzációhajhászó cikkeiből, milyen nagy port vert fel annak idején a borsodi főispán: Miklósi Gyula vicinális vasúti esete, mikor hazánknak egyedül szabadalmazott erkölsbirái, élükön Polónyi Gézával kikapattantották e vicinális üzelmét. Akkor — e botránykrónika hatása alatt, a magyar parlament határozatot hozott arról, hogy a képviselői állással is összeférhetlen a vicinális kóda s — törvényerőre emelték ezt azért, nehogy a jövőndőben, az ebben kizárólag érdekelteken kívül még más is kaplasson, úgynevezett üzérkedésre, vicinális vasúti előmunkálati engedélyt. A törvényt hát meghozták, csak az kell, hogy legyen aki megtartsa. Ugy látszik azonban: ilyen nem kerül széles e hazában se fent, se alant. Ezt kell ugyanis következtetnünk magá-

nak a kereskedelemügyi minisztériumnak a vármegyénk közönségéhez most leérkezett leiratából, melyben arról értesít, hogy Bessenyei Ferenc, Veszter Imre és Sima Ferenc részére, a nagy-szent-miklós—makó—vásárhelyi helyi érdekű vasútvonal kiépítésére adott előmunkálati engedélyt, a nevesíték a minisztérium beleegyezésével a temesvár—nagy-szent-miklósi vasúti érdekeltségre ruházták át. Nem adott a minisztérium új előmunkálati engedélyt az utóbb említett érdekeltségnek, nem adott ilyent a szt-miklós—makó—vásárhelyi vasút által első sorban érdekelt törvényhatóságoknak: Csanád-Csongrádvármegye és Vásárhegy közönségének sem, akik pedig több mint egy év előtt kérték már a maguk részére az engedélyt és annak a megkapására fel is voltak bízattva, hanem egyszerűen megengedte, hogy három országos képviselő a maga kétes értékű jogát épp úgy átruházhassa harmadik egyénekre, akárha egy rongyos kis falusi patika személyes üzleti jogának az átruházásáról volna szó. — Egy szóval: volt nagy skandalum, országos botrány, törvényt is hoztak, de azért megy minden a régi szokot nyomon.

— **Színházi műsor.** A városi színházban, a hét folyamán a következő színművek kerülnek előadásra: Vasárnapi — Pillangócsata — bohózat, hétfőn szünet, kedden — Otthon — Sudermann nagyhatalas víg színműve, szerdán — Nora — ja, csütörtökön — Franszillons — pénteken szünet és szombaton — Góttié Margit. — Ez a hét tehát a drámáé és szímié lesz, miután a társulat operett énekesnői és énekesei ez idét meg a püstyéni fürdőben játszanak hová Halmay színgazgató bizonyos kötelezettségek kötik, miknek meg kell felelnie. E hó végén az operett-személyzet is megjön és akkor módunk leendő azt is megismerni és fölötte bíralatot mondani.

— **Sima Ferenc kudarca.** Nagy hűhóra készült csütörtökön a szomszéd Dorosma. Ugy volt, hogy a nagy népboldogító: Sima Ferenc a f. hó 20-án délelőtt tartja beszámolóját Dorosmán. Ugy volt hogy erre a fontos politikai eseményre Ugron Gabor is leráradt. Ugy volt hogy a szegedi elvtársak is kirándulnak a Sima Ferenc beszámolójához. Ez azonban mind csak úgy volt. Ugron gondolt egyet és nem jött. Persze ez a távolmaradás nagyon lehangolta a szegedi elvbarátokat, akik ilyen formán ki sem mentek Dorosmára a nagy népboldogító meghallgatni. Maga Sima Ferenc is, érezve a szégyenletes fiaskót, amely őt, Ugron távolmaradásával sújta, elhatározta, hogy nem Dorosmán, hanem Dorosmától legtávolabb eső tanyán, a Dudás-tanyán számol be politikai sikereiről.

— **Házasságkötés.** Bugyi Antal Szentes városi aljegyző, a f. hó 24-én, holnap lép házassági frigyre Csongrád Eszes Mariska kisasszonnyal, Eszes Matyás ot-tani gőzmalomtulajdonos és földbirtokos kedves leányával. A menyegzőt egészen szűk családi körben tartják meg.

— **Zászlószentelés.** Ma szentelik be ünnepesen az iparos-ifjak önképző-körének díszes milleniumi lobogóját, a mely a kör közadakozásból készített és mely hivatalba leendő a késő ivadékoknak tanúbizonyságot tenni arról, hogy a jelenkor iparos-ifjai méltóan akarták Szentesen kivenni a részüket hazánk milleniumi ünnepeiből. A díszes zászlót délelőtt 9—10 óra közt viszik testületleg a kör helyiségéből a katolikus templomba, hol Ullár István dr. apátplébános szenteli majd fel ünnepi istentisztelet során. Délben

aztán diszbankett lesz a Kásszálló kerthelyiségében, délután pedig a szegbeverések, ünnepi beszédek, szavaltat és ének, majd este zártkörű táncvigalom, a túl a kurcai ligetben s az ott levő városi közgyűlési teremben.

— **Jóváhagyott szabályrendelet.** A törvényhatósági bizottságnak legutóbbi közgyűlésén a vármegyei t. főorvos és járási orvos teendőiről alkotott szabályrendeletet a belügyminiszter jóváhagyási záradékkal elátva, tegnap küldötte le a vármegyéhez. Azt hiszik, az érdekelt orvosak szívesebben vették volna, ha a miniszter előbb azon határozatát hagyta volna jóvá a vármegyének, mely az ő fizetésük javítására vonatkozik.

— **Esküvő.** Kovács Antal járási bírósági tisztviselő tegnap tartotta esketőjét Vég Sándor kir. járásbírósi végrehajtó leányával, Ilona kisasszonnyal.

— **Panasz a vasúti személypénztárosa.**

Egy Szentesen járt zombori útasembertől kaptunk a napokban levelezőlapon írt panaszt a szentesi vasútállomás személypénztárosa ellen. A panasz arról szól, hogy az illető utas a f. hó 15-én egy vele utazó társaságnak jegyeket váltott a vasúti pénztártól, aztán tisztelettel bántózkodott megkérdendzi a kegyelmes pénztáros úrtól, vajon mit is kell most már összesen fizetnie? A kegyelmes pénztáros úr azonban kegyetlennül durva és goromba módon támadt rá az utasra, hogy ő bizony nem számadozta senkinek. Hát az lehet, de ezt kissé szelidebben is tudtára lehetne adni a szegény szerencsétlen utasra szíves figyelméért. A panasz részünkről szíves figyelmébe ajánljuk az aradi vasúti üzletigazgatóságnak.

— **Nyári fegyvergyakorlatok.** Multkoriban említett tettünk már arról, hogy a honvédelmi miniszter, az aratási munkálatokra való tekintettel kilátásba helyezte, hogy az aratómunkásokat alkalmasabb időben fogja ezután fegyvergyakorlatokra behívatni. A miniszternek ez irányban való gondoskodásáról tesz bizonyosságot az a leirat, melyben a vármegye alispánját felhívja, tegyen arról jelentést, hogy a törvényhatóság területén mikor kezdődnek és végződnek az aratási munkák, hogy a tartalékos katonák fegyvergyakorlatának idejét ehhez képest állapíthassa meg a jövőben.

— **Ujonck mulatsága.** A szentesi gazdálkodó ifjak közül azok, akiknek szeptember 20-án tartják meg első ujonc-bálijukat a Kass-erdegében. A táncvigalom tiszta jóvedelmét a katona-jelölt ifjak a Kossuth-szobor alapja javára ajánlották föl.

— **Harcias plébános.** Csongrád község galambepéji szelid lelkipásztorának, Hegyi paternek, aki tudvalegőleg feszülettel, bottal, szentelővel, misekönnnyvel és tenyérrrel szokta hibeiben a vallásos ahaitat elszigetelni, — mint jól tanítványban, — utánzója akadt a derekegyházi róm. kath. lelkészben, aki egy hozzánk beküldött levél szerint, néhány nap előtt Varga József ottani kántortanítót a templom sekrestyéjében, a hívek sokasága előtt legszertöbb szavakkal támadta meg s már-már tetteles is bántalmazta volna, ha a 73 éves aggyastyan kelő időben el nem menekül. Mind ez a botrányos dolog pedig — a levélről szerint — azért történt, mert a kántortanító úr nem gondoskodott arról, hogy a templomba beharangozzanak és ministráns gyerekek legyenek kénél, holott ezekre ügyelni a kántornak nem áll kötelességében. — Ha ez a dolog valóban úgy történt meg, amint írva van, méltó az eltiltésre; és részünkről azonban sokkal szívesebben vennék, ha az érdekelt lelkész úr meggyőzne arról bennünket, hogy közleményünk nem egyéb mende-mondánál.

— **Kútba esett.** Kohn Gábor udvarán tegnap délelőtt elsikadt a gémeskút láncja, s a vizet hűző cselédeleányt a kezében tartott vödör a mély kútba rántotta le. A leány javíthatóságára a házbéliek és szomszédok

összefutottak, s a súlyosan megsérült leányt az akaratlaul furdóbból kimentették.

— **Toloncozások.** Rossz idő jár a kóbor cigányokra. A vármegye alispánja a napokban körrendeletet bocsátott ki, melyben utasítja az elsőfokú hatóságokat, hogy a letartóztatott vándorcigányokat ezután ne köttől utlévellel bocsássák útnak, hanem állapítsák meg illetékes helyüket, s kísértessék oda vissza Fáraó ivadékat, a honnan jöttek.

— **Tolvaj cselédek.** A hűtelen, enyveskező házi cselédek szomorú listájába ismét két nevet jegyzett be a rendőrség. Vékás Mihály, Fischmann Antal pékmester süteménykihordója az egyik, s méltó párja ennek Kovács Erzsébet, Neumann Jónás szökött cselédje. Mind a ketten azon hasznos szórakozásnak voltak kedvelői, hogy a gazdáknak asztalfőlkjárt törtek fel, zsebeit kutatták át, s ami értéket benne találtak, szép szerével elemelték. A beismerésben levő tettesek a kir. járásbírósg börtönében várják megérdemelt büntetésüket.

— **Testvérek harca.** A kisteleki tanyákról elkészenet érkezik be a jelentés egy testvérharcról. Azt mondja, hogy Bene Antal odavalló gazdaemberre a nővére, Bene Katalin forgópisztollyal rálőtt. A lövés elvitte Bene Antal jobb keze egy ujját. A veszedelmes hölgyet, aki azzal védekezik, hogy ő a testvérét csak ijesztgetni akarta, letartóztatta a rendőrség.

— **Állatbetegségek.** Az alispáni hivatal értesítése szerint, Horgos községben a ragályos sertésvész újból föllépett. E hírrel kapcsolatosan említjük föl, hogy az eddigi gyakorlat szerint mind azon községekben, melyek sertésvészszel fertőzve vannak, — tehát Szentes város belterületén és egész külső határában is, sertéseknek tovább tartás céljából való adásvétele tilalmaztatott, s nem volt megengedve, hogy a sertések tartózkodási helyükről bárhová elhajtassanak. Minthogy ezen megszorítások a gazdálkodó és különösen a szegényebb sorsú lakosságra nagy mérvű hátrányokkal járnak, a vármegye alispánja feltérjesztéssel élt a földmivélsügyi miniszterünkhöz, azon kéressel, hogy az egészséges sertések adásvételre és azoknak a fertőzőtt udvarok vagy terek kikerülésével tovább hajtása a nagy közönség érdekében ezután ne gátolatlanság.

— **Gazdtalan jószágok.** A rendőrkapitányságnál egy gazdtalan sertés és egy talált hegédű s már őrizet alatt. Tulajdonosaik, kellő igazolás mellett, átvehetik.

— **Megszűnt járványok.** A Derekegyháza község területén járványosan uralkodó állati száj- és körömlajás, valamint a Mágocs községben föllépett sertés-orbánc ragályos betegségek végleg megcsúnyván, nevezett községek határai a hatósági zárlat alól a vármegye alispánja által feloldottak.

— **Értesítés.** Az ezredéves orsz. kiállítás alkalmából a magyar posta oly 2 kros (külföldi forgalomra 5 kros) levelező-lapokat bocsátott forgalomba, melyek az írásbeli közlése szánt oldalra képekkel vannak ellátva. E képek részint az ezredéves kiállításból, részint a magyar történetből vettek, részint pedig a magyar korona államterületének egyes tájképeit és a főváros egyes középületeit tüntetik fel. Jelenleg a következő képekkel ellátott levelező-lapok kaphatók a postán: Budapesti színházak. Árpád a vezérrel. Ferenc József-tér és az Akadémia. Pozsony, Dévény. Nemzeti múzeum. Visegrád, Esztergom. Az ezredéves orsz. kiállítás történelmi főcsoportjának épületei. Szt. Istvánnapi körmenet. Moriamur pro rege nostro Maria Theresia. Ferenc József király koronázása. Hunyadi János. Rákóczy Ferenc bevonulása Munkácsra. Fiumei kikötő. Ezredéves orsz. kiállítás: Magyar-utca és a templom. Herkules-fürdő. A régi magyar vállsból a táltos. Aratási jelenet Nógrád vármegyében. Ezredéves orsz. kiállítás: I. főbejárati, II. főbejárati. Budapest: Mácsarnok. Ezredéves orsz. kiállítás: Iparcsarnok. Az új országház. Beckő, Trencsén, Sztracsón. Legközelebb még a következő képekkel ellátott levelező-lapok bo-

csátatnak forgalomba: Balaton vidéke. Ezredéves orsz. kiállítás: a »Renaissance«-udvar. Szt. Asztrik átnyújtja a koronát Szt. Istvánnak. Mátyás királyllyá való kiköltés. Nagy Lajos, Huszártborzó. Ezredéves orsz. kiállítás: a közlekedési csarnok és a gépcarnok. Budavár látképe.

Színház.

Szent-István napján, csütörtökön mutatkozott be Halmay Imre társulatának drámai és vígjáték-személyzete, a szinkört több mint közepes számmal megtöltött közönségnek; és — megmondhatjuk mindjárt: határozottan meg is hódította közönségünket nem csak derekas igyekezetével és jeles tehetségeivel, de az összjáték precizitásával is, — ami pedig magában több, mint a színpadi előadások felsikerének a biztosítása.

Egy van, amit e bemutató előadásban gáncsolunk s amiben a rendezőhöz intézzük szavunkat, mert az ő kötelességének tartjuk: felügyelni arra is, hogy p. az olyan jelmezes darabokban, mint »Szigetvárosstroma« — semmi ne rontsa a harmóniát és ne sértse a jó ízlést.

A Zrínyi-korabeli magyar vitézekhez, azok aranyhimes kacagányához, kócsagos, prémes süvegeihez nagyon rosszul illik a modern »kráglie« és »mancsetta«, a maga merev formájú vasalásával. Egyik másik Szigetben holmi esküvő hős pedig ilyenekkel ékeskedett, amit bizvást kiint hagyhattak volna az öltözöben.

Ettől a kis disznóanciótól azonban eltekintve: színészeink épp úgy meglehetnek elégedve az általuk elért zajos sikerrel, ahogy viszont a közönség is nagyon meglehet elégedve Halmay szintársulatának drámai jeles erőivel.

Jelestil a nők azok, kiket sok dicséret illet szereptudásukért, de még inkább temperamentumos játékúrt és a nemes ambicióért, mely mindenikőjük játékán kitetszik.

A bevezetésül előadott »Zrínyi esküje« — a »Szigetvári vértanúk« első felvonása mély hatást tett a közönségre s már ekkor megismertük a társulat 3—4 igen jeles drámai erejét: Arday Idát (Anna), aki drámai erővel megjátszott nagy páros-jelenésben nyílt színen frenetikus tapsra ragadta több ízben is a közönséget, Hahn el Arankát (Mária), aki igen kedves ujdonsült menyecske és melegsívű honlány volt, meg Csige Lajost (Csáky Bertalan), ki sok erővel segítette le megvetését Déry Bélára (Szelim), akinek egyéniségéhez sehogy se tált az a szerep, eltekintve a szerep nemutadástól is, mellyel láthatóan küzdött.

Tanna y-ban (Juránics), igen tehetséges kezdőt ismertünk meg, akire — ha tehetségét tanulás izmosítja — szép jövő vár. Halmay-nak (Zrínyi) voltak egyes jóg sikerült jelenetei, egészben azonban hiányzik belőle az erőnek az az ősforrása, mely Szigetvár hőstét kitüntethette.

Az »Egy kis vihar« 1 felvonásos darab egyike a legkedvesebb francia prózásoknak. Igazi kis bizsu, mely a nőnek egyfelől a szó-szapora nyelvésében, a férjnek másfelől a megadó néma mimikában nyújt megzót tehetségük kifejtésére. Ahogy nálunk ezúttal ez a szellemesség színre került, az egyik része volt csupán élvezhető, a Hahn el Aranka »felesége«, aki olyan kedvesen pittedget-pattogott, hogy gyönyörűség volt hallgatni minden — harmadiknak, mert hogy ilyesmi a férjnek soha se gyönyörűség — ez természetes. A férj

különben D é r i Béla játszta volna, sajna, sajna, nem mindig találó mimikával, ami rontotta is kissé az összhangot.

Befejezője volt az estnek M u r a i Károly *Virágfa* k a d a s című egy felvonásos apróság, az ébredő és öntudatosá izmosodó bakfis-szerelem gyermekül naiv megdicsőítése. C s i g e Bóskében (Nelli) egy rendkívül rokonszagos vigjátékú naivával ismerkedtünk meg e darabban, aki gyermekül üde és természetes s éppen e természetes cikornyatlanságával éri el a legnagyobb hatást. Jeles partnere volt T a n a y (Laczi) és harmadikul méltó társként szegődött hozzájuk C s i g e Lajos (Kovács Péter), akinek végül megtérő hárpia feleségét Á c s I r m a személyesítette elég jól.

Tegnap D u m a s Sándor vig színművét, *A nők barátjate* adták. Erről legközelebb.

Irodalom.

A magyar nemzet története. Annyi jót és dicséretet elmondunk már a Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) budapesti kiadó cég által a millenium alkalmából megjelenő Szalai Baróti-féle „Magyar Nemzet Története”-ről, hogy ezáltal csak röviden akarjuk jelezni, hogy e nagy diszmnakából most vettük a 44 ik füzetet, szokott díszes kiállításában. A szöveg I. Ferdinánd király halálán túl, már utóda: I. Miksa királyról is értekezik. E füzetet következők illusztrációk díszítik: A zentai csata (Egert A. festménye). Oláh Miklós (Rugendás J. G. metszete). János Zsigmond emlékére és aláírása. Miksa Király. Schwendi Lázár. Tokaj megvétele 1565-ben. Szelejman szultán. Zrinyi Miklós arcképe. Szigetvár ostroma. Zrinyi Miklós aláírása. Zrinyi Miklós sisakja. Gyula ostroma. II. Szelim szultán. Schwendi Lázár emlékére. Verancsics Antal. Forgách Ferenc, váradi püspök, utóbb esztergomi érsek. János Zsigmond és Báthory István.

ERTESITÉS.

Mint hogy a helybeli főgimnáziumak államosítása még mind ez ideig nem történt meg, ennél fogva az 1896—97 tanév megnyitása az eddigi alapon történik meg.

A nyilvános tanulók beírása folyó évi szeptember 1-én, 2-án és 3-án délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig eszközöztetik.

A főlvételt feltételei a következők:
a) Az első osztályba törvényeszerűen csak a 9 évet betöltött tanulók vétetnek fel; 12 évesnél idősebb tanulók felvétele felett a tanári testület határoz.

b) Az ismeretek mértékére nézve megkívánatik, hogy a tanuló a népiskola 4-ik osztályának tananyagában kellő jártassággal bírjon. Ezen ismereteit vagy nyilvános népiszkolai bizonyítvánnyal, vagy ennek hiányában külön felvételi vizsgálatall kell igazolnia. A felvételtől kivánó tanulók korukat keresztlevéllel, illetőleg születési bizonyítvánnyal kötelesek igazolni.

c) A felsőbb osztályba való főlvtel a nyilvános és magántanulóknál attól tételeztetik fel, hogy az előbbi osztályról minden tantárgyból legalább a l e g s e g e s elmentelt tudjanak bizonyítvánnyal igazolni.

d) Minden tanuló a főlvtelre személyesen szállói, gyámja vagy ezek megbízottjai kíséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni.

e) A magántanulók bejegyzése szintén a beíratási napokon eszközölhető.

f) Az V. osztályba belépő tanulóknak szülője, vagy gyámja tartozik kijelenteni vajjon fiaa, vagy gyámoltja az 1890. évi XXX. t.-c. értelmében a görög nyelvet avagy az idézett t.-c által meghatározott más tárgyakat fogja-e tanulni.

A tandij a négy alsó osztályban a helybeliekre nézve 12 frt, vidékiekre nézve 15 frt; a négy felső osztályban mindenikre nézve egyaránt 24 frt. E tandijnak felére a beíratás alkalmával befizetendő. Nem különben befizetendő a beíras alkalmával 50 kr könyv-

tári díj és 50 kr beírás díj. Beírás díjat csak az újonnan belépő tanulók fizetnek.

A tandijakat és beírás díjakat illetőleg megjegyzem, hogy ha időközileg az állomítás megtörténik úgy a tandij, mint a beírás díj növekedni fog, és a beíratási díj fizetése akkor mindenkire nézve kivétel nélkül hitelezendő válik.

Az 1887. t.-c. 4. és 5 §§-ai értelmében ügyelmzetnek a szülők és érdekeltek, hogy mindazon tanulók, kik életük 12 [évéig] ugra nem oltattak vagy váloságos himlőt ki nem állottak, addig, míg e hiánvnak eleget nem tettek, §sak ideiglenesen vétethetnek fel.

A főlvteli, javító és pótló vizsgálatok augusztus 30-án és szeptember 1., 2., 3-án délután tartanak.

Zolnay Károly,
főgimn. igazg.

Iskolai tudósítás.

(A jövő 1896—97-ik évrre.)

A Szentes városi polgári leányiskolában a jövő 1896—97-ik év szeptember hó 1-ső napján kezdődik. A beíratások szept. 1—2—3-án délelőtt 9—12 óráig történnek, leányiskolai épületünk igazgatói irodájában.

A polgári leányiskola I. osztályába szabályszerűen csak oly növendék léphet be:

1) a ki életének legalább 9 évet betöltötte;

2) kinek az e'lemi (nép) iskola IV. osztályáról akár nyilvános, akár magánúton szerzett, legalább „elégésges” rendű bizonyítványa van.

A II. osztályba felvehető azon növendék, kinek az elemi V. osztályáról van bizonyítványa.

A III. osztályba felvételért jelentkezhetik az, kinek az elemi iskola VI. osztályáról van bizonyítványa.

A felvételi- és javítóvizsgák szept. hó 4-én d. e. fognak megtartatni és ezek díjmentesek.

Javítóvizsgát tehet oly növendék, ki legfőlebb három tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot. A javító-vizsgálatokat kérő folyamodványok legkésőbb augusztus 25-ig nyújtandók be az intézet igazgatóságához. Később beadott folyamodványok figyelmen kívül hagyatnak, mely esetben a tanuló az egész évfolyamot ismétlenül tartozik.

Egyik polgári iskolából a másikba át lépni kivánó növendék csupán bizonyítványa alapján is felvehető.

A rendszeres tanítás szept. hó 5-én veszi kezdetét.

A felvételre jelentkezőknek szülei, gyámjuk vagy azok megbízottjainak kíséretében kell megjelenni és magukkal hozniuk: keresztlevelt, illetve születési bizonyítványt; oltási- esetleg újraoltási bizonyítványt.

Az I.-ső osztályba lépők az elemi isk. IV. osztály bizonyítványt; a felsőbb osztályba lépők az előző évről kapott „Ertesítő”-t.

Tandij egész évre 10 frt, mely két részben fizetendő, u. m. a beíratáskor és február 1-én. Beírás díj 50 kr, könyvtári illeték 50 kr. és 15 kr az országos tanítói nyugdíj alapa.

A szegénységüket szegénységi bizonyítvánnyal igazolni tudók tandijelengedéstől foylamodhatnak, s ez iránti kérvényüket szegénységi- illetve hatóság bizonyítvánnyal, s a megelőző évben végzett tanulmányukról szóló hiteles iskolai bizonyítvánnyal felszerelve s a tek. községi iskolaszékhöz címelve, legkésőbb szept. 15-ig az igazgatóságnál nyújták be.

A magánvizsgálatok díja, az egy évre fizetendő tandijon kívül, helybelieknek 6 frt, vidékieknek 12 frt.

KÖZGAZDASÁG.

A vetések állása és terméskilátások a külföldön augusztus 1-én a földmivelésügyi miniszterhez beérkezett konzuli jelentések szerint a következők volt:

Németországban. A berlini főkonzul jelentése szerint Németország terméskilátása július hónap végén hivatalos kimutatás szerint a következők volt: Őszi búza 2-3, tavaszi búza 2-6. Őszi rozs 2-4, tavaszi rozs 2-6. Tavaszi árpa 2-6, zab 2-7, burgonya 2-4, ló-

here és lucerna 2-9, réti széna 2-4. A rozsozt részben az árpat és zabot is learatták, a búzát most aratták. — A boroszlói konzul jelentése szerint az aratás foylatában van. Egyes vidékeken főleg Boroszló környékén a búzában a rozsdá tetemes kárt okozott. A rozs szemü a szárazságban nem fejlődhetett ki tökéletesen. A szárazság a terméskilátásokat a tavaszkiálán is csökkentette. — A köznigsbergi konzul jelenti: Ott, hol semmi eső sem volt, a növényzet sokat szenved a szárazságtól, itt a lóhere második kaszálása tönkre ment, és a legelő is elsült. Az egyes kalászosoknak is sokat ártott a szárazság, főleg a zab szenvedett legtöbbet. — Franciaországból a bordeauxi konzul jelenti: A buza aratását befejezték és helyenkint a cséplést is megkezdték. A szem hozama távol sem felel meg a hozzáfűzött várakozásnak és általában csak jó középtermés várható. Az ősi búza Franciaországban hivatalos jelentés szerint 4 megyében igen jó, 59 megyében jó, 17 megyében meglehetősen jó, 1-ben elégésges, 1-ben közép, 1-ben rossz; a tavaszi búza 29 megyében jó, 19-ben meglehetősen jó, 9-ben elégésges természetű. A rozs egész Franciaországban kielégítően sikerült, úgy az árpa is, ellenben a zab a szárazságban sokat hanyatlott. A kukorica kielégítően áll és jó korai természetű. — Olaszországból a velencei főkonzul jelenti: A július hónapja gyakori esőzés a növényzet fejlődésére nagyon kedvező volt, jég csak szórványosan és kis mérvben esett. A termés nagy része már be van takarítva. Olaszország idei búzatermése az eddigi adatok szerint a múlt évét úgy mennyiségre, mint minőségére túlszárnyalja. Kukorica is jól fejlődik és bő természetű, úgy szintén a réti széna is. — Svájcából a genfi konzul jelenti, hogy Svájcban általában közép-termés várható. Az időjárás a gabona betakarításához nem kedvező. A behordott búza kisebb-nagyobb mérvben nedves és alig fog jó minőségű búzát hozni.

Népesedési mozgalom.

(1896. augusztus 14-től 22-ig.)

Születtek: Elekes János, Szabó Lajos, Gullai József István, Csonti Bálint, Szabadi Kálmán, Gábor Miklós, Buzi Bálint István, Kis István, Kun Eszter, Rácz Lajos, Dömsödi Lajos, Farkas István, Kósa Mária, Lakos Etelka, Szabó Lajos, Afra István, Csallány Erzsébet.

Elhaltak: Molnár György, 52 éves, májrák. Erdei Gábor, 70 éves, agyszélhűdés. Mészáros Kálmán, 3 hónapos, bélhurut. Nemes István, 4 napos, születési gyengeség. Kovács Mária, 15 éves, tüdővész. Sirók István, 9 napos, születési gyengeség. Szalontai Juliánna, 37 éves tüdő-gömökör. Paksi Zsuzsanna, 16 éves, has-vizkór. Sipos József, 11 hónapos, bélhurut. Bordács Jenő, 1 hónapos, bélhurut. Irházi József, 5 hónapos, bélhurut. Mészáros István, 9 napos, születési gyengeség. Dobosi Sándor, 9 hónapos, tüdőböl. Dancsó Viktória, 4 hónapos, gyomor-és bélhurut. Farkas Mária, 1 hónapos, bélhurut. Keisler István, 73 éves, agyszélhűdés. Mussa Lidia, 37 éves, tüdő-gümökör. Szabó Lajos, 68 éves, agy-szélhűdés.

Nyilttér.*)

Köszönet-nyilvánítás.

Alólírott ezenel kötelességemnek tartom a *Hazai általános biztosító részvénytársaság*-nak ezúton köszönetem nyilvánítani, hogy a f. hó 7-én történt jégkáromat a nevezett társaság f. hó 14-én a legnagyobb megelégedésemre becsulte fel, miért is ezen hazai társaságot t. polgártársainkban a legmelegebben ajánlom és maradtam

Szentesen, 1896. évi augusztus hó.

hazafias udvözlélettel-

Kürti János.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk

Lapfolyónos és felelős-szerkesztő: Dr. MATYÉPFY FERENC.

Társ-szerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Papp Lajos tanító

I. t. 342. sz. háza, mely áll 3 szép szoba, 2 konyha, spájz, kamra s szép nagy szőlős kertből, kedvező feltételek mellett eladó, vagy haszonbérbe kiadó.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparcélokra.

UJDONSÁG!

Bower-Barff-féle szabadalmazott inoxidálási módszer szerint inoxidált szivattyúk rozsdá ellen védve.

Arjegyzekek ingyen és bérmentve.

legjobb javított rendszerű tizedes, százados és hídmerlegek fából és vasból, kereskedelmi közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra. Embermerlegek, mérlegek házi használatra, baromerlegek.

Commandit-társaság szivattyú- és mérleg-gyártásra.

W. GARVENS, Wien, I., Wallfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6. sz.

KIADÓ FÖLD.

Néhai Piti József örökösének verkerhái 122 hold földje több évre haszonbérbe kiadó.

Németh Elek

I. t. 41. sz. háza eladó, — vagy f. évi Szt.-Mihály naptól haszonbérbe kiadó.

Pályázati hirdetés.

A szentesi ev. reform. egyháztanács 153/1896. sz. határozata alapján 400 forint évi fizetés és 80 forint lakbér illetmény, esetleg természet-

beni lakás élvezete mellett pályázat hirdettek egy ideiglenes segéd-tanítói állásra.

Pályázhatnak kizárólag ev. ref. vallású tanítók és tanító-jelöltek.

A pályázat f. évi augusztus hó 23-ig az ev. ref. elnök lelkési hivatalhoz nyújtandó be, *Nt. Filó János lelkész pásztor úrhoz* címezve.

Szentes, 1896. aug. 19-én.

2--2 A szentesi ev. ref. lelkész-elnöksége.

Pártoljuk a kitünő hatású erdélyi ásványvizeket! 10-2

Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület ásványvizei.

A „Livia“ forrás-viz. HAZAISZELTERS!
2 liter 29 kr., 1 liter 20 kr., 1/2 liter 15 kr.

Egyetlen élvezeti VASAS-VIZ. „Széchenyi“
2 liter 30 kr., 1 liter 21 kr., 1/2 liter 16 kr.

Orvosi vélemények szerint a legkitünőbb ásványvizek.

Az „Erdélyrészi Kárpát-Egyesület“ országos ásványvíz-raktára: BUDAPEST, Aradi-úton 58. szám.
Telefonnál csak a szám 25 17 kérendő.

Szentesi főraktár: BUDAY és HORVÁTH cégnél.

Kapható Mindenütt. — A jövedelem jótékony-célra megy.

Alapítva 1863-ban.

Világhírűek a jutalommal kitüntetelt saját gyártmányú kézi-harmonikái

Trimmel N. Jánosnak

Bécs.

VII/3. Kaiserstr. 74.

Nagy raktára mindenféle hangszereknek!

Hegedűk, citerák, főtáskák, occarinak, szájharmónikák stb. stb.

Svájci zenélő acéljátékszerkezt, hangban felülmulhatlanok, zenelő-albumok, poharak, stb. stb.

Mintakönyv ingyen és bérmentve.

!! ALKALMI VÉTEL !!

POLLÁK és JAKABOVITS cég

cipő-, kalap-, úri-, női-divat- és rövidárú-raktára

Szentesen, a „Szentesi Takarékpénztár“ épületében.

Miután Szentes városából távoznunk és üzletünkkel felhagynunk, a nagyérdemű közönségnek b. figyelmébe ajánljuk raktárunk szives megtekintését, hol a legjobb minőségű árúinkat

BEVÁSÁRLÁSI ÁRON ALÓL IS szives rendelkezésükre bocsátjuk.

Felkérjük tehát a t. vevő közönséget, hogy ezen igazán ritka alkalmat el nem mulasztani és szükségleteiket üzletünkben beszerezni méltóztassék, minekutána vagyunk teljes tisztelettel:

POLLÁK és JAKABOVITS.

Férfi, női és gyermek-cipők, kalapok, nyakkendők, Fehérneműek, ingek, gallérok, kényezők, női ingek, háló-kabátok (corzetták), zsebkendők, esztkék, Zsinórdíszek, Hátzszerkezt, Esernyők, Váltfüzők (mieder), Harisnyák, Szallagok, Rövidárúk, Szappanok, Bőröndök (koffer), Bélésárúk, Szabókellékek, Kötő- és himző-pamutok stb.

Üzleti állványok is eladók.

Legfinomabb csemege-sajt
Trappista

Egy karika 1 frt 50 kr, fél karika 80 kr, negyed karika 40 kr. Imperial darabja 15 kr. Camembert darabja 60 kr. Ementáli, Gróy és Parmazán mindig friss minőségben.

Szepességi csemege-sajt

Kis darab 10 kr, nagyobb darab 20 kr.

Kassai sonka. Császárhús. Debreceni szalonna. Braunschweigi kolbász.

SARDINIA (idei) dobozza 20—30—36 kr.

Dreher-féle kobányai sör (jégbe hűtve)

1 üveg márciusi sör 16 kr. 1 üveg korona sör 18 kr. 1 üveg bak-sör 22 kr.

Ifj. Kovács Sándor
5-2 kereskedésében.

Bérbeadandó

A „Szentesi Takarékpénztár” házában az úri utcára nyíló egy kirkatos ablakú

bolthelyiség

a f. évi szeptember 29-től kezdődőleg.

Feltételekről értesítést ad:

Várady Lajos.
igazgató.

3-2

3-3

Kizárólagos raktár!

A lezszebb, legartosabb és legolcsóbb padozat és más tárgyak mázolásához

a gyorsan száradó

PADLÓ-FÉNYMÁZ.

mely 3—4 óra alatt tökéletes száraz.

kezeség mellett kapható

LÖVINGER ADOLF

fúszár-, csemege- és festékárú-üzletében.
SZENTESÉN.

Kizárólagos raktár!

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a város n. é. közönségét, hogy Szegeden levő **első női-kalap üzletemet** augusztus elseje óta a Kársz-utcából a **Hid-utcai Milkó-palotába** helyeztem át.

Mint eddig, úgy ezután is céлом, hogy tizenhét éve fennálló üzletem jó hírnevét megőrizsem. Közismeretű jutányos áraitam ezentúl is fentartom. Kalapokat átalakításra jutányos árak mellett fogadok el.

Gyászkalapok raktáron.

tisztelettel:

3-2 **Königstein Cornélia**
Szeged, Hid-utca Milkó-ház.

Hirdetmény.

Özv. Batic Sándornának kurcparti (Garai-féle) háza eladó, vagy bérbé kiadó. Értekezni lehet a tulajdonossal, vagy dr. Vecseri Sándor ügyvédvel.

3-1

Értesítés.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a sorsolás alatt levő pelüsch p a m l a g p á r n a t. évi augusztus hó 26-án, délután fél 6 órakor fog a kaszinóban kisorsoltatni. Az érdekeltek tisztelettel meghívottnak.

Tisztelettel:
Schrantz I.

2564.t. k. 1896. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szentesi kir. járásbíróóság mint tkv. hatóság közhírré teszi, hogy **Pollák Antal** végrehajthatónak **Kutas Mihály** végrehajtható szüvevett elleni 300 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajthatási ügyében a szegedi kir. törvényszék (a szentesi kir. járásbíróóság) területén levő, Szentes községben fekvő, a szentesi 14002. sz. tjkben + 1266. rsz. a. foglalt II. t. 282. népsorszámu ház és udvarból Kutas Mihályt illető 1/4-részre, s illetve a végrehajthatási törvény 156. §-ánál fogva az egész ingatlanra és minden tartozékaira, azonban az ugyanezen ingatlan fele részére Sarkadi Nagy Juliánna özv. Sebesi Mihályné javára bekebelezett haszon élvezeti szolgalmi jogok sérelme nélkül o. é. 950 frtban, valamint a szentesi 9764. számú tjkben A. t. 11891. b. 1. rsz. a. foglalt 19^{1000/1000} hold külső cseri legelőre s minden tartozékaira az árverést 453 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1896. évi augusztus hó 31-ik napján d. e. 9 órakor, ezen telekk. hatóság épületében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cikk 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kikiáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szentesen, a kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóságnál 1896. évi június hó 10-ik napján.

KATKICS, kir. alj. bíró.

3234.tk. 896.

Póthirdetmény.

A szentesi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint a **Szegvári takarékpénztár** végrehajthatónak **Tabit Antal** és **Tabit Lajos** szegvári lakos végrehajtható szüvevett elleni 200 frt s jár. iránti végrehajthatási ügyében 2810.96. sz. a. kibocsátott árverési hirdetményben a szegvári 2574. 2803. 3367. és 2978. sz. tjkben A + 148. 2902. 2903. 2904. 2901. és 963. a. rsz. a. foglalt ingatlanokra 448 frt 14 frt 25 frt 51 frt 25 frt és 1910 frtban ezennel megállapított kikiáltási árakban Szegvár község széképületében 1896. évi november hó 10-ik napjának d. e. 9 órájára kitűzött árverés az 1881. LX. t. c. 167. §-a alapján Grüner Géza szegedi lakos végrehajtható érdekében is 262 frt tőkekövetelése s járuléki kielégítése végett megtartatni fog.

Kelt Szentesen, a kir. jbróság tkv. hatóságánál 1896. évi július hó 29-én.

GAÁL, kir. jbró.

A szentesi vásártéren levő **Somodi Istvánné-féle házban**, a volt kereskmalhelyiség **bolthelyiségül bérbé kiadó.** Értekezhetni id. Debrecenyi Józseffel, ugyanott. 2-1

Özv. König Simonné örökösének

Kis-Tökén 30 hold földjük, amelyből 2 hold igen jó here, örök áron eladó, esetleg haszonbérbe kiadó. Tudakozómi lehet V alentin G á b o r n á l, I. tized 195. szám alatt. 3-1

Kedvező pénz-kölcsönök.

Jelzalogra, első és második helyre, 4% mellett, hosszabb lejratú kölcsönöket — nem záloglevelekben, de készpénzben felvenni akarók forduljanak ez iránt bizalommal **Kohn Gáborhoz Szentesen.**

4—5% mellett

rendes és rendkívüli jelzalog-kölcsönöket kieszközöl, valamint a legbonyolódottabb conversiókat — szintén 4—5%-kal rendezi — gyorsan és diszkrétül minden előleg nélkül.

Herczeg Sándor.

Budapest. Gyár-utca 19. szám.

2993/tk. 1896. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szentesi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Cohn Géza** és **a csongrádmegyeyi takarékpénztár** végrehajthatónak **Weisz Fülöpé Weisz Róza** végrehajtható szüvevett elleni 275 frt és 950 frt követelés és járuléki iránti végrehajthatási ügyében a szegedi kir. törvényszék (a szentesi kir. jbróság) területén levő, Szentes községben fekvő, a szentesi 1693. sz. tjkben A + 2246. rsz. a. foglalt ház és udvarra az árverést 1813 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1896. évi szeptember hó 2-ik napján d. e. 9 órakor, ezen telekk. hatóság épületében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kikiáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szentesen, 1896. évi július hó 18.

A szentesi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság. (Katkics albró szabadságon.)

GAÁL, kir. jbró.

Eladó föld.

Szolnokmegyében Déva-Várya város alatt 110 hold szántóföld eladó. A birtok kis holdja 200 frt s a vételár fele földhitelezeti kölcsönben az ingatlanon maradhat, negyed része azonnal fizetendő, a hátralék pedig több év alatt törleszhető.

A birtok kisebb mennyiségben is eladó.

Értekezni lehet levél útján is a tulajdonos **Tóth Kálmán** gyoma lakossal.

2-1

LEGOLCSÓBB KÖNYVNYOMDA

A

„SZENTES és VIDÉKE” KÖNYVNYOMDÁJA!

FOLYÓIRATOK
KÖNYVEK
ZÁRMERLEGEK

KÖRLEVELEK
KERESKEDŐI
NYOMTATVÁNYOK

Névjegyek
kőnyomatos — — 50 krtól
aranyszegélyű — — 1 fttól
felfelé 100 darab

Keresztelési
Ejegyzési kártyák
100 darab készletben

Menyegzői
Báli meghívók, Tánczrendek
Diszokmányok
Szalag-aranyozás
Diszmunkák
több színnyomásban is

RAKTÁRON:
ÜGYVÉDI
NYOMTATVÁNYOK
KÖTELEZVÉNYEK
ADÓINTŐ.
C Z É D U L Á K
JUTÁNYOS ÁRBAN

S Z Á M L A K
LEVÉLPAPIROK ÉS
BORITÉKOK
J E G Y Z É K E K
VONALOZOTT
ÜZLETKÖNYVEK
RENDELÉS SZERINT

GYÁSZJELENTÉSEK
GYÁSZSZEGÉLYŰ
NÉVJEGYEK

„SZENTES és VIDÉKE”

SZERKESZTŐSÉGE ÉS HIRLAPKIADÓHIVATALA
(SONNENFELD SÁMUEL UR HÁZÁBAN) I. T. 306. SZ.

ELŐFIZETÉSEKET ELFOGAD — HIRDETÉSEKET VALAMINT NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEKET
A LEGJUTÁNYOSABBAN SZÁMIT FEL.